

G. 73. num. 112

~~11. 27.~~

1767/34

21

DE
LEONIS PHILOSOPHI
CONSTITVTIONVM.

NOVELLARVM AVCTORITATE
ILL. I. CTORVM ORDINIS INDVLTV
P R A E S I D E

IOH. THEOPHILO SEGERO

IVRIS SCIENTIAE ET PHILOSOPHIAE DOCTORE
COD. ANTECESSOR. ORDINAR. SVBSTIT
COLLEGIO I. CTORVM ADSRIPTO

A. D. XVIII. IVN. AN. CIOIOCCCLXVII

H. L. Q. C

COLLOQVIVM CVM ERVDITIS

INSTITVET

IOH. FRIDERICVS DOLES

FRIBERGENSIS

22
P. 22

L I P S I A E

EX OFFICINA LANGENHEMIA

V I R O
M A X I M E R E V E R E N D O
I O H . F R I D E R I C O S C H E V C H L E R
E C C L E S I A E K V S T R I T I E N S I S I N A G R O
L E V C O P E T R E N S I P A S T O R I M E R I T I S S I M O

N O V E R C A E S V A E P A T R I
M V L T I S N O M I N I B V S V E N E R A B I L I

D . D . D

I O H . F R I D E R I C V S D O L E S

V I R O

MAXIME REVERENDO

IOH. FRIDERICO SCHEWILLER

ECCLIAE RAVENSBURG. IN AGRO

LEVOCOSTENSIS PASTORI, MERITO

NOVERCAE SVAE PATRI

MULTIS IN OMNIBUS VENERABILI

d. d. d.

IOH. FRIDERICVS DOLFS

Quem more academico defendendum sumsi li-
bellum, simul eum mei iuris fecerat hu-
manitas amplissimi Praesidis, non potui
mibi soli seruare, nec quo TIBI pro-
prius redderetur, qui me ipsum habes nexu et quasi
mancipio TVVM, quicquam sollemnitatis aut cae-
rimoniae, VIR ADMODVM VENERA-
BILIS, intermittere. Atque in ea re non ani-
mo magis meo, quam Optimi Parentis voluntati sum
obsecutus. Quot enim utrumque nostrum TIBI
beneficiis adstrixisti! Qui, qualem mihi Matrem mors
praematura eripuerat, talem, VENERANDE
SENE X, collocando Filiam TVAM omnibus, qui-
bus sexus sui praestantia censetur, dotibus instru-
ctissimam, et quo mihi verbo cunctarum virtutum lau-
des complecti videor, dignissimam venerando Parente
Suo in Patris mei matrimonio, benignissime reddidisti.
At ego indignus sim mea felicitate materno que
amore, quo me Illa prosequitur, TVI que,
AVE OPTIME, animi tam paterno affe-

ctu,

etu, nisi et Illam tanquam ex Ipsa natus suspicio, et
pro Eius TV Aque salute, omniumque eorum, qui
per TE mecum coniuncti sunt, toties Deo immortal
supplico, quoties pro memet ipso Patre que meo facio
preces. Neque mihi iuuentutis bene peractae prae-
mia potuisset efficacius Numen ostendere, quam in
TVA. PIE AVE, senectute, nec beni-
gnior usquam offerri adolescentiae meae censor.
Accipe igitur ea frontis serenitate, quae mihi in-
dulgentissimum TVVM animum semper aperit, de-
fensum a nepote TVO libellum, et studiorum meo-
rum successus prosperos, quibus cotidie soles exorare
diuinam benignitatem, his mihi piis precibus a Deo
largitore impetra. Bene vale, et placidam age diu-
rissime senectutem! Scripsi Lipsiae d. XIII. Iun.

AN. CIOJOCCLXVII

Qui ab anno post Christum natum
 DCCCLXXXVI. imperium Romanum
 solus tenuit, quod antea cum patre Ba-
 filio Macedone administraverat, Leo Sa-
 piens non insigne tantum Basilicarum
 constitutionum opus a parente coeptum perfecit, ve-
 rum etiam nouellis constitutionibus CXLIII. plurima
 iuris Iustiniani capita emendare instituit. Graece eas pri-
 mum ab H. Scrimgero, deinde cum H. Agylaei la-
 tina interpretatione in ipso corpore iuris ciuilibus a Dio-
 nyfio et Iacobo Gothofredis, (Iacobus enim Parisinae edi-
 tionis anno MDCCXXXVIII. auctor extitit,) tandem
 a Simone Louanio, ne alia latinae tantum translationis
 exempla commemorem, publicatas esse, inter omnes con-
 stat.

stat. De usu autem illarum atque auctoritate non vna est virorum eruditorum sententia. Nam Iacobus quidem Cuiacius, (Obl. XVII. 31.) et qui fere semper Cuiacianis opinionibus assensum praebuit, Iacobus Gothofredus, (*Manual. Iuris* p. 75.) ne in Oriente quidem Leonis aetate obtinuisse arbitrati sunt, nisi quas his de rebus, de quibus nihil esset ante sancitum, veluti de epochis maritimis, deque *ἱερολογία* matrimoniorum constituisset. Tantum abest, ut aliquam ipsis hodie tribuerint facultatem. Alii contra pristinum earum usum sub imperio Leonis defendere, quin hodiernam nonnullarum auctoritatem testimoniis atque exemplis confirmare sustinuerunt. In quibus quidem Bynckershoekius eminent et Caspar Achatius Beck, quorum is in *Observation. Lib. IV. cap. 1.* erudite aduersus Cuiacium disputavit, huius autem insignis in *Nouellas Leonis* commentatio, quanquam commemorata a plurimis, adeo tamen rara inuentu est, ut maximas illi illustri Striglitio, collegae nostro venerando, gratias debeamus, qui ex instructissima bibliotheca eius nobiscum exemplum humanissime communicavit.

§. II.

Fateor tamen, nouam virorum doctorum de usu nouellarum Leonis sententiam mihi non videri idoneis rationibus approbatam. Quae enim, quaeso, inuidia est, ubi similitudinem peregrinae legis agnoueris, ex ea nostrum morem praecipiti iudicio ductum existimare. Praeter ea nescio, an vim testimoniorum, quibus Augusti Philosophi correctiones in ipso Oriente Cuiacius infirmitatis conuicit, argu-

argumentationibus his retuderit Bynckershoekius. Nam haec quidem postrema ratio videtur mihi omnem fidem historicam labefactare, altera autem hodiernam in iudicii legum Leonis auctoritatem laudantium, nisi etiam ipse vltus repugnet, de honore antiquitatis, quem Germanico iuri et Canonico habemus, aliquantum detrahere. Quae igitur hac de re conieci forte in aduersaria, quantumuis festinanti calamo, vt temporis excusatio immaturae scriptiunculae praeuertenda sit, age expediam.

§. III.

Testes adducit Cuiacius interpretes Graecos, qui Leonis constitutionibus plane omnem in foro suo auctoritatem abnegant. *Εγένοντο και παρ' αυτῆ, inquit, nempe Δέοντος, πολλαῖ νεαραὶ, οὐκ ἐκράτησαν δὲ, εἰ μὴ μόνον αὐτινες ἐγράφησαν εἰς ὑποθέσεις, περὶ ὧν ἄλλοι παλαιότεροι νόμοι οὐ διελάμβανον, και ὅσαι ἐγένοντο εἰς ἀναπλήρωσιν ἐκείνων, ὧν αἱ παρὰ τοῦ Ἰουστινιανοῦ νεαραὶ πέραλιπον, και οὐκ εἶπον περὶ τούτων ἐντελῶς και σαφῶς, Αὐται γὰρ μόναι ἀπὸ τῶν νεαρῶν τοῦ Κυρίου Δέοντος τοῦ σοφοῦ ἔχουσι τὸ κύρος και ἐξέρχονται, αἱ δὲ ἄλλαι πᾶσαι παρετήθησαν.* Breuius in Pragmatica MICHAELIS Proconf. et iudicis Attaliatae: *Ὁ μακαρίτης βασιλεὺς Κύριος Δέων νεαρὰς μὲν ἐντέθεικεν πολλὰς, οὐκ ἐκράτησαν δὲ, εἰ μὴ μόναι, αἱ τῶες ἐτέρων νόμων μὴ ὑπόντων ἐγράφησαν, ἢ εἰς πρόσθήκην τῶν παραληφθέντων ταῖς νεαραῖς τοῦ Ἰουστινιανοῦ ἐγένοντο.* Quid contra ea Bynckershoekius? Nimirum esse haec se-
quiorum quiorum temporum testimonia, quibus Basilicorum opus iam aliarum legum luminibus offecisset, nec constitutiones

B

Leonis

Leonis ab interpretibus solas in altero loco commemorari, nec vtrumque ad eas leges quae aliquid noui, nunquam antea decisum, sanciuissent, Sophique correctiones iuris antiqui pertinere. Quarum quidem alterum intellectum est ab ipso Cuiacio, alterum de correctoriis legibus sumtum verbis Michaelis et caeterorum interpretum apertissime aduersatur. Quod vero de Basilicorum nouationibus a viro doctissimo dictum est, fallor, nisi Bynkershoeckii magis, quam Cuiacianam rationem euerit. Quippe Basilicarum constitutionum volumina, quod ex Nou. Leonis LXXI. et ex ipso Nouellarum consilio intelligitur, atque aliunde etiam satis constat, tempore susceptae correctionis, quam scriptis his constitutionibus Leo instituit, iam perfecta fuerunt, atque in lucem edita, neque Bynkershoeckius sensit, nisi de repetita illorum praelectione Constantini Porphyrogenneti. Quae si legum Nouellarum Leonis auctoritati obfuit, proximum Philosopho imperatorem nullam earum rationem habuisse oportet. Certe igitur non vltra Leonis aetatem obtinuerunt. Quo constituto facilis est de veritate Cuiacianae opinionis coniectura.

§. IV.

Non multo felicior Bynkershoeckius in collocandis nouis sententiae suae praesidiis. Ipsum, ait, Leonem nouellas suas animo iuris condendi proposuisse, sibi que de ea re ex proemio Nouellarum constare. Bene est, quod idem etiam aliunde apparet; nam posset totus constitutio-

num

num codex cum prologo in publicos vsus elaboratus esse, et tamen intra Leonis scrinia aetatem eius omnem delituiffe. Sed et alii imperatores constitutiones Sophi passim commemorauere, easdemque in numero legum non nulli Basilicorum interpretes Lib. LX. Tit. XXIII. cap. 3. litt. P. et Q. et Libr. LX. Tit. XXXXI. cap. 56. litt. F. et Id. XXXVII. cap. 85. Litt. I. posuerunt, diuersis etiam locis in *Promtuariorio* retulit HARMENOPVLVS. Haec noua Bynkershoeckii argumenta, tum quidem maiorem vim habitura, si omnium Sapientis Nouellarum auctoritatem sollicitasset Cuiacius. Nunc vero quas, quaeso, Leonis leges laudarunt subsecuti imperatores? An correctiones iuris Iustiniani ratas habuere? Fac, has ipsas emendationes commemorauisse Basilicorum interpretes. Ideo ne de illarum vsu testati sunt? Quin aliud longe clarius, cuius verba protuli, testimonium renunciauere. Cui fidem abnegare perniciosum est, nisi melioribus rerum ipsarum argumentis infirmari queat. Sane ita disputat Bynkershoeckius, vt magis molestus, quam verus Cuiacii aduersarius habeatur. Nam quibus ille exemplis tum pristinam legum Leonis vim apud Graecos ostendere voluit, tum aduocato in auxilium Christophoro Angelo (de statu ecclesiae Graecae p. 112.) hodiernam in iisdem gentibus earum auctoritatem demonstrare, in his nec interpretum testimonio, nec iudicio Cuiacii erat sublata. Qua de causa nollem Bynkershoeckio assensisse B. Bachium, virum doctissimum, quo historiam iuris Graeco-Romani post Iacobum Gothofredum ne-

mo feliciter tractavit. Ipse vero, quod raro accidit . perspicacissimo eius ingenio, Bynkershoekii, quanquam eruditionem Cuiacianam non attingentis, auctoritate abreptus est in eam opinionem, ut alteram sententiam vanitatis damnaret, neque testimonia a viris doctissimis producta tantam habere facultatem decerneret, quantam iis arrogare conati essent. (Hist. Iurisprudent. Romanae L. VII. cap. II. §. VIII.)

§. V.

Dum igitur validiora ab aduersariis argumenta proferantur, Leonis Sophi nouellas, quae non his de rebus sancirent, de quibus nihil esset ante constitutum, nec veteres tantum leges interpretarentur, ne in Oriente quidem obtinuisse Graecorum iure consultorum fide statumus, siue quod ipse Leo Iustinianarum legum, quas emendare aggressus esset, potentiorum usum non pertinaciter improbaerit, quo saepe consilio quaque humanitate fit, ut nouissimae principum optimorum leges haud obtineant, siue quod Constantinus, Leonis in imperio successor, noua Basilicorum editione Sophi correctionibus derogauit. Non melior illarum per Occidentem fortuna. Cum enim haec imperii Romani pars in ditionem Leonis nunquam transierit, apud Italos quidem iuris Iustiniani, in Galliis Theodosiani codicis honos, nisi quid mos et ratio victorum originis Germanicae immutauerat, ab omnibus Graecorum emendationibus illibatus permansit. Et quanquam suspicari posses,

posses, quo tempore legum Romanarum studia in Italia re-
floruerint, ab Irnerio atque aliis iurisprudentiae patribus
esse etiam Leonis Nouellas in usum Occidentis adductas, ipsa
tamen eius aetatis historia, qua litterae graecae a pleris-
que ignorabantur, deque Leonis legibus, primum ab Hen-
rico Scrimgero editis, aut nemini constabat, aut paucissi-
mis tantum, eam rationem conuincit. Praeterea Glos-
satoribus fere maiorem, quam ipsi iuri ciuili auctoritatem
constituisse accepimus, vulgatumque est veriuerbium, quam
legem Glossa non agnouerit, eam nec in Curia obseruari.
Quae quum ita sint, bonusque Accursus Leonis constitu-
tionibus pepercerit, non debemus de antiqua earum in
his Imperii Romani partibus auctoritate cogitare. At pos-
set ea, fateor, ex alio promanasse diuerticulo. Nimirum
glossas Graecorum variis quidem de causis, iisque in vul-
gus notis nouimus ab Italis passim receptas, latineque red-
ditas, vt non vbiuis locorum sine Graecis auxiliis intelli-
queant interpretationes Accursianae. Quodsi etiam Graeci
iureconsulti nonnullas Leonis Nouellas Basilicorum scho-
liis expresserunt, potest earum usus ea ad nos via perue-
nisse, velut non absimili modo Romani Lecapeni de iure
praelationis constitutio noua Friderici II. promulgatione au-
toritatem dicitur in imperio Romano Germanico esse adepta.
Quo facto non essent reprehendendi, qui leges Augusti
Philosophi Scrimgeriano atque Agylaei beneficio tandem
cognitas in fontibus iuris, quo utimur, habuerunt.

§. VI.

Verum ea argumentatio duplici ratione conuellit. Primum enim Irnerius, caeterique scholae Irnerianae proceres haud tenuerunt hanc viam, vt legum in Italia non promulgatarum graeca interpretamenta referrent, nisi qua earum capita decretis conciliorum essent in ius ecclesiae Romanae transcripta: deinde etiam apud Graecos obtigerat correctionum iuris Iustiniani, a Leone institutarum, obliuio. Quibus autem legibus Leo prioribus sanctionibus auctoritatem restituerat, veluti de thesauro inuento epistolae Hadriani No. LI. eas commemorare non opus fuit, cum Italici iureconsulti, nisi canones aut Germanicae leges obfisterent, in Iustiniani inuentis ac rationibus citra vllam haesitationem persisterent. Quam ob rem non dubitamus pronunciare, nullam vnquam legem Leonis in Italia aut Germania receptam esse; (nam Germani certe potuerunt ea sarcina, quam plenam legum Romanarum Italici iureconsulti ipsis imposuerunt, contenti esse); ideoque perperam vindicari nonnullis Sophi Nouellis in foro nostro auctoritatem. Hanc causam ne cum ipso vsu conflictari videatur disputatio nostra, breuiter perorabimus.

§. VII.

Nempe sic fert opinio. Quicquid a Leone cautum est, et Germanorum moribus aequae seruat, id non e
Leonis

Leonis legibus, sed aut ex antiquiori iure Romano aut ex decretis Pontificum atque ecclesiae ad nos peruenit, aut citra ullam legum Leonis obseruationem e domesticis consuetudinibus sanctionibusue proficitur. Nam si similia legum exempla pro fontibus habeantur, nullum mihi populum laudes, cuius te non legum auctoritatis in nostra patria vel vnico Alexandri Sardi de moribus gentium libello aut proletariorum scriptorum testimoniis oppido conuincam. Ne quis vero inutilem esse huius rei demonstrationem arbitretur. Sane maioribus nostris et legum Germanicarum latoribus fit iniuria, vbi inter opes domesticas quasi ex anxia paupertate ad peregrinam mediocritatem perfuginus, maloque ego, fateor, corpori Iuris canonici, quantum possunt eius argumenta cum ratione sacrorum nostrorum coniungi, quam legibus Graecorum imperatorum obtemperare. Quippe in illius partibus sancientis Germanicae quoque nationis valuerunt suffragia. Deinde quis ignorat, plurimum referre interpretis, vnde quaeque lex ducta sit, perspectum habere exploratumque. Itaque viam, quam coepi, persequar, sententiae veritatem ipsis Nouellarum Leonis exemplis confirmaturus. In praesenti tamen non multa, neque cum magno doctrinae apparatu, quod superare virium mearum tenuitatem sentio, neque illa ordine nimis curioso proponam, sed vti se in aduersariis offerunt, quae me raptim expilare iam fassus sum, veniamque orauit lectores.

§. VIII.

Initium *κατὰ τὸ ῥήμιον* a legibus Leonis ecclesiasticis capiendum videatur. Sed quia de his minor quam de reliquis dubitatio, cum omnia, nisi quae sacrorum emendatio postulauit, e corpore iuris canonici hauriamus, ne vacuus relinquatur hic locus, faciamus *μετάβαση εἰς ἄλλο γένος*, et iure potestatis ecclesiasticae, quam in Pontificem Constantinopolitanum ecclesia, hic partim ad imperatoriam maiestatem detulerat, nonnulla a Sapiente constituta esse obseruemus, quae recentior vsus, pactaeque in conciliis conuentiones aliter deinde definiere. Mihi certe semper memorabilis visa est Leonis professio in exordio Nou. XVII. Scribit Stephano sanctiss. Constantinopolitano Archiepiscopo et Patriarchae vniuersali: Id quod Beatitudo tua postulat, a vobis procedere, quam a nobis originem sumere ac proficisci, aequius fuerat. De re enim sacra sanctitatem tuam sancire oportebat. Verum quoniam super vno duntaxat capite concilium consultare, (cum de multis decernerē concilii sit,) inconueniens esse, nos vero et citra concilium decreta facere posse dicitis, admonitionem suspicientes, quibus de rebus postulationem institulistis, de iis constitutionem emittimus. „ Deinde de pauperibus quando diuinorum mysteriorum capaces sint, deque infantibus, nisi post quadraginta dies citra vrgentem necessitatem ne utiquam sacro fonte lauandis aliqua hodiernis legibus improbata constituit. Dignus est locus, qui tanquam agnitae

tae eo etiam aetio potestatis ecclesiasticae, quam vulgo ius episcopale vocamus, iurisque, quo maiestas ciuili ratione sacrorum fruitur, differentiae testimonium annotetur atque istius in reges et principes transferendi modum consiliumque ostendat, imprimis nostra aetate, qua post Christianum Thomasium et vtraque potestas a quibusdam perniciose confunditur, et eius discriminis obseruationem legitimam sunt adeo, qui ante emendata per Lutherum sacra semper ignoratam esse existiment.

§. IX.

Magis aduersari nostrae opinioni videntur constitutiones Leonis de sponsalibus et matrimonio. Nouella XVII. praecipit imperator, vt aduersus eum qui sponsalibus legitimis poenam adiecerit, si nuptiis impedimento fuisset, noluissetque vti ea conditione, detur ex stipulatu actio. Cuius modi quidem conuentio iure Romanorum antiquo inhonesta atque inutilis est. cap. 134. pr. de V. O. Sed Leonis sententiam hodiernis moribus obseruari testatur Bergerus Oecon. Iur. Lib. I. Tit. III. §. VI. not. 2. Ergone ex hac Nouella ius dicitur? Minime omnium vero. Quin citius confirmabo, ex nostris institutis Leonem suae legis exemplum repetiisse. Nempe tanta diuortiorum apud veteres Romanos licentia, vt si qua repudii poena conuenisset, eius petitionem perimeret exceptio libertatis, visaque omnis cautio, quae vinculo poenae matrimonia obstringeret

C

sive

siue futura, siue iam contracta, vt egregie ostendit Noodius, etiam bonis moribus repugnare. vjd. cap. XII. D. de Sponsalibus. Cf. Boehmer in iure eccles. Protest. Lib. IV. Tit. I. §. 149. Non ita apud veteres Germanos, quibus vnum matrimonium, vnum votum, nec vltior spes. Multo minus sponsi fidem fallere ipsis honestum aut licitum iudicabatur. Itaque ex regulis iurisprudentiae germanicae nunquam de facultate conuentionum, quibus poena sponsi sponsaeque vincula rumpentis definita fuisset, oriri potuit dubitatio, nec vsu Nouellae Leonis, sed naturalis aequitatis reuerentia ius ex eiusmodi cautionibus redditur. Quid? quod easdem conuentiones iam Leo atque Anthèmius const. V. C. de Sponsalibus probauerunt. Eodem modo quam virginem ducere voluisti, dum reprehendis ab alio vitiatam, etiamsi non esset nota constitutio Leonis LXXXIII. a Bergero l. I. commemorata, ob insignem pudicitiae honorem inter Germanos habitum, et quoniam alia ratio in ancillis, alia in vxoribus est, denique ob diuinam legem Deut. XXII. 21. nullus te ducere domum, aut in matrimonio retinere compelleret magistratus.

§. X.

Proximus a sponsalibus gradus nuptiae. Has iure Iustiniano consensus facit, factasque instrumenta dotalia docent. At Leo celebri constit. LXXXVIII. sacrae benedictionis testimonio iussit matrimonia confirmari, adeo vt si qui

si qui citra hanc matrimonium incant, id ne ab initio quidem ita dici, neque illos in vitae illa consuetudine matrimonii iure potiri voluerit. Quam legem nos hodie sequi scribunt consummatissimi iureconsulti, itemque const. LXXXXI. qua licentia concubinatus sublata. Contra quos alii disputant, eam *iepoloyian* non ingredi matrimoniorum essentiam. Vtrique, si quid video, non satis recte. Nam qui matrimonium subsistere sine *iepoloyia* statuunt, non ex imperii iure, sed e diuinis legibus causam decidunt. Nostro quidem iure nihil certius est, quam sacrae benedictionis sollemnitate ingredi connubiorum essentiam ratione coniugum, ratione liberorum non ingredi. Quod memini me defensum legere, posse, quae cum sponso cohabitasset, eo quidem ante peractam *iepoloyian* defuncto, matrimonii sibi iura dignitatem que asserere, nescio, an singularibus locorum quorundam legibus id obtineat, certe non in vniuersa Germania verum est. Vbi vero de liberis quaeritur, an legitimi sint, publica tantum sponsalia coniunctionem parentum antegressa exigimus. Atque haecenus videtur vsus Germaniae cum Leonis sanctione admodum consentire. Legant vero, precor, iudices eius legis exordium, in quo ipse Augustus fatetur *iepoloyian* moribus introductam esse. Sane in nostram patriam ex antiquissimis ecclesiae decretis ea peruenit. Non ego veritatem rescripti, quod Euaristo Africae episcopo tribuit Gratianus C. I. C. XXX. qu. V. defenderè sustinebo. Quis est enim hac aetate tam credulus, ne rideat Isidori offucias. Nec a confarreationibus

nibus aliisue religiosi caerimoniis, quas ethnici passim in matrimonio ineundo adhibuerunt, velim cum magno Leyfero originem *ιερολογίας* repetere. Id vero extra dubium est, necessitatem illius primitus fuisse ab ecclesia constitutam, deinde Principum nostrorum legibus domesticis eam in legitimi matrimonii conditionibus scriptam. Neque me poenitet illi adhaerere sententiae, quam non inualidis argumentis propugnauit celeberrimus Stofchius, ipsum D. Paullum difficili loco epistolae ad Corinth. I. cap. XI. 10. *Διά τῆτο ὀφείλει ἡ γυνή ἐξῆστίαν ἔχειν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς διὰ τοὺς ἀγγέλους, ιερολογίας* vsum tanquam optimum matrimonii denunciandi consilium commendasse. Concubinitus tandem, qua eius a coniugio differentiam benedictio sacra constituit, (rectius enim matrimonia inaequalia ita vocares;) non quidem auctoritate legis, a Leone propositae, verum ne iudiciorum ciuiliu cum ecclesiasticis discordia continuaretur, an. CIΩIOXXXVIII. Reformatione imperii politica publice interdictus est.

§. XI.

In iure testamentorum enarrando passim ad Nou. Leonis XXXIX. et XL. prouocatur; nam caeteras, quas de eo argumento promulgauit, contra ius Iustinianum non obtinere hodie constar. Etsi vero magnam dedit operam Beckius, vt prodigi testamentum, quo bene posteritati consuluerit, Germaniae moribus firmum esse ostenderet, ipse

ipse tamen ingenue fassus est, iureconsultos lenenses contra eam sententiam respondisse. Recte quidem meo iudicio, cum alias legum et testamentorum perpetua sit ortura discordia. Quid enim, si parens prodigo substituerit, deinde etiam prodigus nondum sublato interdicto tentauerit posteritati prospicere. Vtra igitur voluntas valebit? Eiusmodi pugnae auctores non decet fieri iureconsultos. Caeterum de usu iuris, quod const. XXXVI. et XL. continetur, haud dubito, nempe non Leonis Nouellae, ut captiuus testamentum facere possit, et captiui filius haereditatem capere, sed id ipsum patrii mores et nostra ciuium captorum miseratio sine vlla Leonis ope efficiunt.

§. XII.

Praeclarissima fere exempla, quibus aduersarii ad conuellendam nostram rationem vtuntur, commemorauimus, vt quam fragilibus argumentis sententia ipsorum defensa sit, elucesceret. Neque opus virorum doctorum testimoniis, quorum haud paruam multitudinem a nobis adduci posse non dissimulat Beckius. Prae caeteris dignus Lynkerus est, cuius in Pandectas commentarius tit. de origine iuris legatur. Ne quis vero existimet, nos ideo lectionem Nouellarum Leonis inutilem arbitrari. Magnus earum usus ad difficilissima iuris Iustiniani capita explicanda, nec melior v. g. const. XXII. C. de falsis interpres Leone. Sed et ante concessimus, bonas eius legum Iustinianarum interpretationes a prudentibus nostris recipi, quemadmodum in Oriente diuissime valuerunt, nec ab Alberico Gentili coniectas in

hoc legum volumen contumelias collaudamus. Displacent Leonis prologi, quos tamen illi aetati atque imperatoris studio philosophiae condonari oportet. Displacent aliquae leges, inprimis const. LIII. Quod reliquum est, maxime probo iudicium Conradi Rittershusii in prooemio Expos. Nouell. II. n. 23. Illa communis omnium siue vtriusque generis, tam post, quam ante Iustinianum conscriptarum Nouellarum utilitas minime est negligenda, quod saepe insignes continent sententias, siue gnomas, quibus tanquam gemmis distincta exornantur. Multi etiam in illis tractantur loci communes, multae graues quaestiones. Et vt omnia verbo dicantur: Nouellae Leonis non Corpus iuris auxerunt, sed tantum eruditionem et recepti iuris intelligentiam. Grauius in Origin.

ULB Halle
003 719 014

3

1078

G. 73. num 12
~~no. 27.~~
1767, 24.

DE
PHILOSOPHI
ITVTIONVM
VM AVCTORITATE
M ORDINIS INDVLTV
A E S I D E
PHILO SEGERO
T PHILOSOPHIAE DOCTORE
SOR. ORDINAR. SVBSTIT
I. CTORVM ADSCRIPTO
VN. AN. CIOIOCCCLXVII
H. L. Q. C
VM CVM ERVDITIS
STITVET
ERICVS DOLES
RIBERGENSIS

IP S I A E
CINA LANGENHEMIA

